

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdaja: konsorcijska Maleda lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stanje: ena številka 25 stotink.

Eno leto 10 lir
Pol leta 5 lir

"MALI LIST" - Trieste - C. C. con la Posta.

LICEJSKO KNJIZICA (D. Presel)
LJUBLJANA

Mali koledar.

Petek, 29. januarja: Frančišek Saleški. — Sobota, 30.: Martina, Hiacinta. — **Nedelja, 31.:** prva predpepelnična (septuagezima). — Ponedeljek, 1. februarja: Ignacij, Brigita. — Torek, 2.: Svečnica. — Sreda, 3.: Blaž, Oskar. — Četrtek, 4.: Andrej Korzini. — Petek, 5.: Agata.

MALE NOVICE

+ Kardinal Mercier.

V mestu Malines (Malin) v Belgiji je umrl v starosti 75 let svetovnoznani kardinal in tamošnji nadškof Deziderat Mercier (Mersjé). Bil je na glasu kot velik učenjak. Med vojno pa je pokazal tudi neustrašeno srce in se zoperstavljal Nemcem, kateri so s krivico in silo zasedli Belgijo in jo strašno zatirali. Bog mu je dal čakati lepše dneve in zmago pravične stvari. Mercier je bil velik kot mož katoliških načel, velik tudi kot borec za pravico zatiranega ljudstva.

Vojaki pozdravljajo.

Z otoka Palmarije pri Speciji pošiljajo pozdrave trije fantje od 8. polka težkega topništva. Furlan Josip, Skopo; Pegan Josip, Ponikve; Pertot Herman, Nabrežina.

Stanovanja se podražijo.

Vlada je namreč ukinila določbe, ki so branile hišnim gospodarjem zvišati najemnine. Hišni gospodarji so postavili pravilo: Stanovanje bodi petkrat dražje kot pred vojno. Če si plačal pred vojno za stanovanje 20 kron, bo zdaj zahteval gospodar 100 lir. Kje bom jemal, da bom tebi dajal?

Nova postava.

V uradnem listu je izšla nova postava, da bodo prefekti spremenili priimeke tirolskim Nemcem. Kdor bo rabil stari priimek bo kaznovan z globo.

Nemci se jeze.

Nemški listi pišejo zadnje čase sovražno proti Italiji, ker Italija zatira nemški jezik v Tirolah. Veliko se piše proti potovanju v Italijo in se pozivajo zavodni Nemci, naj ne kupujejo italijanskih izdelkov. V nekem gledališču v Berlinu so ropotali proti italijanskemu petju in ravnateljstvo je laškega pevca odslovilo brez odškodnine.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vablja na

Redni občni zbor,

ki se bo vršil dne 11. februarja 1926. točno ob 10. uri v društvenih prostorih, Corso Verdi, št. 1, I. Marzinijeva hiša s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo predsedstva. 2.) Poročilo tajništva. 3.) Poročilo književnega odseka. 4.) Poročilo gospodarskega odseka. 5.) Poročilo nadzornišтва. 6.) Referat glede ocene letošnjih knjig. 7.) Predlogi. 8.) Slučajnosti.

Odbor Goriške Mohorjeve družbe.

Pleši, pleši, črni kos!

Za Rdeči križ so po Krasu priredili plese. Čistega dobička so prejeli v Mavhinjah 617 lir, Nabrežini 488, v Devinu 326, v Doberdobi pa 436 lir. — Kako bom plesal, ko sem bos!

Zima.

Po Severni Istri je debela zima, kakor nam poročajo. Snega že dolgo ni bilo toliko. Mraza je toplomer pokazal do 16 stopinj (bi morali reči «mrazomer»!). Avtomobilna zveza iz Trsta na Reko je bila par dni ustavljena, ker je korjera obstala v snegu in ledu.

+ Dekan dr Jožef Kržišnik

V petek dne 22. januarja je umrl v Trnovem dekan doktor Jožef Kržišnik. Komaj šest dni je ležal, bolan na pljučnici, slednjič pa mu je oslabilo srce. Dekan je izdihnil ob materi, ki ima že 89 let in ki jo je pristržno ljubil, ker ga je «izmolila za duhovnika», kot je sam pravil.

Jožef Kržišnik je bil rojen iz kmečke hiše pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko dne 21. marca 1865. Starši so dali brihtnega Jožka študirat v Kranj pa v Ljubljano. V Ljubljani je mladi študent našel Janeza Kreka, s katerim je skupaj v šolo hodil; sklenila sta trdno prijateljstvo, ki ju je vezalo do groba. V teh letih sta skupaj študirala slovanske jezike, posebno ruščino; v poznejši dobi sta skupno delala za pravice kmečkega in delavskega ljudstva.

Ko je mladi študent završil gimnazijo, je odšel na Dunaj, kjer je tri leta študiral modroslovne vede. Potem pa se je mahoma odločil, da postane duhovnik. Čutil je, da ga Bog kliče k oltarju. Dne 25. julija 1891. ga je mariborski škof posvetil v mašnika. Sedem let je služil štajerskemu ljudstvu. Tam je moral prebiti hude boje z nemškimi liberalci, ki so ga strastno preganjali. Leta 1899. je moral radi tega zapustiti štajersko.

Meseca septembra 1900. je dr. Kržišnik prišel v Trnovo pri Bistrici za kaplana,

dve leti pozneje je postal dekan. Petindvajset let je pokojnik delal za notranjsko ljudstvo. Kdo bi mogel vse to delo opisati! Delal je v šoli več kot navaden učitelj, spovedoval je za tri, bil je oče samostanu in zavodu šolskih sester. Ustanavljal je verske organizacije, Marijino družbo za žene in dekleta. Lani je ustanovil Apostolstvo mož, ki šteje nad 200 članov. «Rešiti duše!» to je bilo vodilno geslo njegovega življenja.

SOCIALNO DELO.

Dr. Kržišnik je živel v dobi, ko je kmečko ljudstvo prvič prišlo do moči in veljave v kranjski deželi. Skupno z doktorjem Krekom in z velikim dobrotnikom notranjskega ljudstva, poslancem Žitnikom, je pokojni dekan začel zbirati zavedne može v «Kmečki zvezi». Združeno ljudstvo je iztrgalo liberalizmu iz rok vse notranjske kmečke občine. Začela je doba smotrenega in uspešnega dela za podvig kmečkega stanu. Dr. Kržišnik je dolga leta vodil veliko delo po Notranjskim. Vstale so zadruge vobrambo kmečkih domov. Kmečka zveza je skrbela, da je Notranjska dobila ceste, vodovode, drevnice, konsumna društva. Dr. Kržišnik je sodeloval pri ustanovitvi «Rafaelove družbe» za varstvo slovenskih izseljencev. Zelo je skrbel za notranjska dekleta, ki hodijo služiti v Trst in podpiral Marijino družbo v Trstu, ko je ustanovila «Dom svete Marie» za slovenske služkinje. Tako je njegovo plemenito srce skrbelo za revno ljudstvo.

Okoli njegovega groba se je zbralo 6000 notranjskih Slovencev. Tudi možje, ki so bili nasprotni idejam, za katere je on gorel, se spoštljivo klanjajo njegovemu spominu. Ime dr. Jožefa Kržišnika ne bo pozabljeno. Njegova dela pričajo, kako je ljubil Boga in slovenski narod.

Volkovi v Istri.

Prijatelji nam poročajo, kako so se volkovi razpasli po Istri. Nič novega ni, če te blizu Kozine kje sreča volk. V Podgorju so prišli prav v vas — kaj pravim, prav v vas, prav pod nos nekemu fašistu, ki pa volka ni poznal in ga imel za psa. Tudi blizu Gročane so videli to volčjo dlako. Ljudje se boje sami hoditi okoli, posebno tam po Čičariji.

Na daljnem Vzhodu.

Upravo mandžurskih železnic imajo Rusi. Kitajski general Čang-Co-Lin pa je ruske uradnike zaprl in železnice zasedel z vojaštvom. Čičerin je tedaj poslal Kitajcem ostro pismo in zahteval red. V zvezi s to novico so zagnali časopisi, da se Rus pripravlja na vojno in da Japonci grdo gleda. Zadnje vesti pa pravijo, da je muhasti Čang-Co-Lin izpustil zaprte uradnike in potolažil rusko jezo.

Ponesrečeni načrti tatov.

(Poročilo iz Nabrežine).

V ponedeljek po noči so neznani «poštenjaki» hoteli na vsak način vdreti v zalogo kooperative (soc. zadruga). Vsi doseđanji poskusi so se ponesrečili. Vedeli so to že iz poskušnje, da pri vratih ne gre, znali so tudi, da železne zapornice pri oknih ne morejo vlomiti tako lahko. Zato so to noč začeli vrtati kar zid na celém. Luknjo so naredili že dovolj veliko, samo še en kamen jim je bil na poti. Ker je bil pa prevelik, so ga preveč na moč razbivali. To šele je priklicalo peke, ki so v spodnjih prostorih kruh pekli. Pek je takoj poklical orožnike. Močni škornji pa preveč tolčejo po tlaku

in zmazli cesti. Teh škornjev so se tatitci ustrašili. Ko so prišli orožniki na lice mesta, pridnih zidarjev ni bilo več. Nauk: ko loviš tatove, obuj copate! Čudno! V Nabrežini je sedaj toliko dela! Delavcev še vedno primanjkuje. Zaslужek lep. In vendar je toliko tatitčev, roparjev, da nismo več varni niti za trdnimi zidovi. Kaj je krivo?

Kako «delajo».

(Naše poročilo iz Štivanja).

V soboto je dobil plačo v tržiški ladjedelnici I. L. iz Štivanja. Pa mu je nekaj šepetalo v srcu, da ni varno hoditi iz Tržiča proti Štivanu in pa še z denarjem v žepu. Za to ga je skrbel v dežnik pod špice. In res so ga roparji čakali na cesti. Vrgli so ga na tla, sezuli, preiskali žepa in obleko do šiva. Tudi dežnik so mu odprli, pa v mraku niso denarja zapazili. Naredili so si iz njegovega tobaka vsak svojo cigareto. Iz jeze pa da niso našli denarja, so ga hudo natepli in ga pustili domov. Sedaj najbrže čakajo drugega. Hudo je na vsak način: Če najdejo denar, ti ga vzamejo; če nimaš denarja, te lahko ubijejo.

Plačevali bomo.

Finančni minister Volpi je bil v Londonu, kjer se je pogajal za plačevanje vojnega dolga, katerega ima Italija proti Angliji. Dosegel je sporazum, po katerem bo Italija plačevala letno okoli 4 milijone funtov (pol milijarde lir) skozi 62 let. Tako je stvar urejena z Ameriko in Anglijo; na vrsto mora priti še dolg proti Franciji. Vsega vkup se bo že nabrala lepa svotica.

BELEŽKE.

Kako poroča «Edinost». V torkovem poročilu o pogrebu dekana Kržišnika v Trnovem je «Edinost» nepošteno zavila. O govoru dr. J. Kralja je zapisala: «Sredi svojih izvajanj je porabil govornik priložnost za povečevanje načel svoje stranke, kar je napravilo na množico... najmučnejši vtis». Govor dr. J. Kralja prinašamo na drugi strani in prepuščamo bralcem, naj sami presodijo, ali je «Edinost» pisala pošteno ali ne.

Narodno glasilo. Tržaška lesena fregata je slavila pedesetletnico, odkar vozi kontrabant po slovanskem morju. Vsega se je spomnila pri tem in vseh. Le enega je pozabila — dr. J. Laginjo. On je bil vedno zvest slogaš, prvi delavec za narodno reč v Istri, toda fregati je spomin opešal... Laginja je bil preveč idealen, nesebičen in je nekoliko dišal po virhu. To se pa za narodnega voditelja ne spodobi.

Ta pa ta! Dr. Zuccon (Bučman), ta je pravi narodnjak. Bil je nekoč odvetnik v Pulji; ko so prišle nad narod — oh mili narod moj — težke poskušnje, tedaj je Bučman pospravil kovček — i nestalo ga, izginil je in se vsedel na mehko v Zagrebu. Pa Istre ni pozabil: za slavnostno številko «Edinosti» je napisal požrtvovalen članek, v katerem je pljunil na pokojnega Mahničarja in na živega Grašičarja, kateri še dela in trpi sredi Istre.

Nadstrankarstvo. «Učiteljski list» trdi, da je nad strankami. Zato pa na rafiniran način dela razpoloženje zoper poslanca Besednjaka. Vsakdo, ki jebral poročila posl. Besednjaka s sestankov goriške politične organizacije, ve, da je iz vseh 6 poslancev, ki smo jih imeli Slovani v Italiji, edini dr. Besednjak imel govor v parlamentu o šolskem vprašanju; Besednjak je naredil nešteto poti za slovensko učiteljstvo. Nasprotno pa nam niso znani na primer Wilfanovi govori v parlamentu o našem šolstvu. In kako je nastopil pravični «Učiteljski list»? Lopnil je po obeh poslancih, češ da se v parlamentu za učiteljstvo ne menita. Nato je dr. Wilfan poslal «Učiteljskemu listu» pismo z vsebino: «Hotel sem v parlamentu govoriti, a bolezen me je zadržala». Nato se je Učiteljski list milo opravičeval, da je storil Wilfanu krivico. Besednjak pa, ki je po danih močeh svojo dolžnost zares vršil, ni smatral za potrebno, da bi po Učiteljskemu listu svoje delo hvalil in jezičnega urednika oklestil. Zato pa tudi ta pravični list svojih krivičnih očitkov ni preklical. Tisti učitelji, ki bi zajemali znanje o poslancih iz svojega glasila, bi prišli do sodbe: «Besednjak ni sploh ničesar storil. Wilfan je hotel nekaj storiti, pa je revež obolel». — No, k sreči večina učiteljstva ne misli z glavo urednika Učiteljskega lista.

Uvodniki «Edinosti». Uvodni članki «Edinosti» so prave slaščice. «Kitajska potica», «Na Balkanu se nekaj kuha», — tako so se glasili naslovi. Torkova «Edinost» prinaša uvodnik «Franc Jožef in Italija». V nedeljo bo izšel v «Edinosti» uvodnik «Marija Terezija in Edinost». To bo šele pravi jubilej!

Pijan ne bo dolgo stal. V Zagrebu se grozno pijančuje. Na neki gostilni je napis: «Stoj in pij!» Šaljiv Zagrebčan je pripomnil gredeč po cesti: «Piti bu mogel, ali je li bu stati mogel?» Policija bi morala na taki krčmi za kazen predelati napis in tako podučiti pijance: «Pij in teci!» Seveda je spet vprašanje, če bi tekli, dokler še noge ubogajo.

Rimsko pismo.

(Piše poslanec Besednjak).

Moje poročilo mora biti dobro premišljeno, ker ne maram priti v nasprotje s cenzuro, kakor se mi je primerilo o Božiču. Prihraniti moram našemu časopisju neprijetnosti in pripovedovati hočem zato kolikor se da gole dogodke, ki so za misleče ljudi itak dovolj zgovorni.

Naši javnosti je znano, da so ljudovci prišli na žalno sejo zbornice, kjer se je proslavljal spomin kraljeve matere. Po 19 mesecih odsotnosti so se pojavili zopet v sejni dvorani. Upali so, da se bodo odslej lahko udeleževali nemoteno parlamentarnega dela. Zgodilo pa se je drugače. Čim je bila žalna seja pri kraju, se je pognala proti njim skupina fašistovskih poslancev in jih začela obdelovati s pestmi in nogami ter jih iztirala iz dvorane. Poslanec Cippi so raztrgali v metehu suknjo in ga občutno ranili. Ta nasilni spopad gotovo ni bil po misli vladne večine, kajti poslanec Farinacci je hodil pozivat po dvorani somišljenike, naj bodo tihi in mirni, ker bosta vlada in stranka sami uredili zadevo z ljudovci.

Mussolini narekuje pogoje.

In res je drugi dan ministrski predsednik spregovoril prvi in naznanil, da ne bo nihče izmed aventinskih poslancev prestopil praga parlamenta, ako ne izjavi javno in slovesno, da priznava fašistovsko revolucijo in fašistovsko vladavino kot nedotakljivo in nepremeljivo zgodovinsko dejstvo in ako ne izjavi ravno tako resno in slovesno, da je bila borba, ki jo je vodila aventinska opozicija radi umora poslanca Matteottija, krivična politična gonja in da sta bila vlada in fašistovska stranka pri tem zločinu nedolžna. Končno morajo aventinski poslanci jasno in slovesno obsoditi vse politike, ki nadaljujejo v inozemstvu borbo proti fašizmu. Ako aventinski poslanci to store, potem smejo šele v zbornico in fašisti bodo »trpeli« njih navzočnost.

Pogoji so stani in samo trpežen želodec jih more prebaviti. Aventinski poslanci bi morali kratko in malo obsoditi lastno preteklost in izmoliti kot očitni grešniki kesanje nad storjenimi hudobijami.

Naravno, da se ljudovci niso več vrnili v zbornico.

Trije mrličji.

Pač pa se je odigral na petkovi seji zelo spodbuden in vesel prizor. Bivši poplarski poslanec in nekdanji prosvetni minister Anile se je vzdignil in prosil za besedo. S šibkim in negotovim glasom je pričel zatrjevati, da je prijatelj vlade in da sprejema vse pogoje, narekovane od prvega ministra. Vseh navzočih se je polastila dobra volja. Nekateri so se smejali, drugim se je pa mož smilil.

Za njim se je vzdignil na noge odpadli ljudovec di Fausto in izmolil tudi on očitno spoved s popolnim kesom. Z vedrim obrazom je obsodil Ljudsko stranko, ki ga je naredila za poslanca, in govoril slabo o njeni politiki, ki jo je še pred kratkim podpiral. Rekel je, da sprejema pogoje predsednika vlade in se rotiti, da je bil vedno dober Italijan in izvrsten patriot. S čudno veselimi očmi so ga gledali fašistovski poslanci in gospodje pri vladni klopi. Tudi občinstvo na galeriji je pozorno poslušalo in se dvigalo na noge, da bi ujelo njegove besede.

Mislil, da ni bilo človeka v zbornici, ki bi bil zavidal ta dva odpadla ljudovca. Politično sta se sama javno umorila.

Tretji, ki jima je sledil, je bil poslanec kmečke stranke Scotti.

«Zdaj smo našli pravo pot».

Ko se je imela namreč seja nadaljevati, se začuje nenadoma oster klic: »Poslanec Scotti naj poda izjavo!« Kmečki poslanec je naredil, kakor da ni slišal, a videlo se je brž, da postaja nemiren. »Scotti, dvigni se in govori! Opraviči se!« — je zopet zadonel glas fašistovskega poslanca Riccija. Kmečki zastopnik

je delal še zmerom kakor da ne sliši dobro. Njegov obraz je obhila rdečica, začel je nervozno obračati glavo in gledati splašeno. »Scotti, vzdigni se hitro! Sicer zletiš ven!« Mož se je nemarno premikal na stolu, spreminjal barvo, a se ni vzdignil. Tedaj se je zgrnila okoli njega gruča vladnih poslancev in ga s pomenljivimi pogledi in kretnjami povabila, naj poda izjavo. Njegovemu sedežu se je blizil z rokami na hrbtu in s sumljivo mirnim obrazom poslanec Barbiellini: »Scotti, vstani! Podaj izjavo, zakaj žal bi mi bilo te vreči iz zbornice!« V bližini je sedel bivši državni podtajnik Finzi in pripomnil: »Ta izjava bo na vsak način jako odkritosrčna in prostovoljna!« Ljudje iz okolice so se zasmejali, ali poslancu Scottiju ni šlo prav nič na smeh. S štrlečimi lasmi se je vzdignil in rekel: »Poslanec govori v zbornici, ko prosi sam za besedo ali ko ga vlada pozove. Jaz nisem prosil besede in tudi vlada me ni pozvala, naj govorim. Izjavljam

pa kljub temu, da ni bila Kmečka stranka nikoli nasprotna vladi. Ako smo začeli kedaj na stranpota in sem sedaj zopet v zbornici, je to dokaz, da smo našli zdaj pravo pot!«

Mladi poslanci, ki so obkrožali njegov sedež, so se oddaljili na stare prostore. Scotti je sedel in spor je bil tako izglajen.

Pri seji sem opazil vse tri spokorne poslance v »dvorani zapravljenih korakov«. Videlo se je, kakor da niso samih sebe gotovi, kakor da se hočejo opravičevati, kakor da se je v njih nekaj zlomilo ali da so nekaj zgubili, česar ni mogoče nikdar več pridobiti.

Ta majhna slička nam najbolj nazorno prikazuje politični položaj v sedanjem razdobju. Fašizem je na vrhuncu moči. Velik kelih pelina je pripravljen na mizi. Vsak aventinski poslanec, ki se hoče vrniti v zbornico, ga mora izpiti do poslednje kaplje.

Zadnja pot drja Kržišnika

V ponedeljek, zjutraj so nesli trnovskega dekana v grob. Že zgodaj so vrele množice ljudstva v Trnovo. Zbrala se je vsa Pivka, prišli so možje iz postojnskega okraja in iz reške doline, da spremijo rajnega na zadnji poti. V Bistrici in v Trnovem je vse delo počivalo, tovarne so stale, trgovine so bile zaprte. Z oken vihrajo črne zastave, luči gorijo ob poti, koder se pomika sprevod. Vrla požarna bramba stoji v pozoru pred hišo, kamor hitijo ljudje, da pokropijo moža, ki je vzgojil tri rodove obširne trnovske fare.

Ob desetih so dvignili krsto in razvil se je sprevod, kakršnega Notranjska ni še videla. Za križem je stopalo 26 duhovnikov z reškim škofom mil. g. Izidorjem Šajnom. Ob krsti so korakali zastopniki občin, požarne brambe in šolske mladine, ki je pokojnika zelo ljubila. Tudi oblastva in fašistovska zveza so poslali zastopnike. V cerkvi je pričakoval sprevod odposlanec goriškega nadškofa, mons. dr. Josip Ličan. Za krsto so se razvrstili Marijine družbe z zastavami. Tu je korakala fantovska Marijina družba, ki jo je pokojni z velikimi žrtvami do smrti vodil. Zvesti fantje so izkazali svojemu očetu zadnjo čast. Sprevod je trajal dobro uro. V farni cerkvi se je vršila slovesna zadušnica, nato je pa stopil na prižnico postojnski dekan g. Krhn in se je prisrčno poslovil od pokojnika. Ko je opisal zvesto delo in življenje vzornega poslanca božjega, je vsa cerkev zaplakala. Tako joče ljudstvo, ki je zgubilo očeta.

Na pokopališču.

Poldansko solnce je svetilo nad lepo bistriško dolino, ko so položili krsto v grob. Gospod škof je blagoslovil grob, množice so molile za dušo pokojnega. In potem se je v polni tišini razlegla prelepa žalostinka: »Blagor mu, ki se spočije!«

Nato je stopil h grobu industrialec A. Žnidaršič, ki se je v imenu domače fare poslovil od pokojnika. V krasnih besedah je opisal ljubeznjivi značaj in neumorno delavnost trnovskega dekana.

Nato je ob grobu spregovoril dr. Janjo Kralj sledeče besede v slovo:

»Prinamam h grobu doktorja Jožefa Kržišnika poslednje pozdrave vseh krščanskih slovanskih organizacij Primorja. Zakaj danes ne žaluje le lepa Notranjska; tisoči Slovencev, ki so združeni v krščanskih organizacijah, se danes zavedajo, kako težak udarec je zadel celo naše ljudstvo. Z vami žalujejo ob grobu moža, ki je bil vzoren duhovnik, zvest prijatelj ljudstva, neustrašen bojevnik za narodne pravice.

Za versko prerojenje.

Mož, čigar truplo leži pred nami, je bil vojščak, ki se je boril za zmago božjega kraljestva na slovenski zemlji. Najsrčnejša njegova želja je bila, da bi slovensko ljudstvo bilo prvo med vsemi ljudstvi sveta, — v tem smislu, da bi bilo najbolj

verno, najbolj očiščeno v ognju božje ljubezni, najbližje Bogu. Zato je hrepenel da bi bili vsi združeni krog božjega oltarja. Vse ljudstvo naj postane ena sama velika družina, zvezana z ljubeznijo, prešinjena s katoliškim duhom. Zato je ustanavljal mladeničem in dekletom Marijine družbe, zato je živel cvet svojega življenja Kristusu.

Pomočnik ljudstva.

In od oltarja je dekan trnovski stopil med ljudstvo, v notranjske vasi. Ljubezen Kristusova ga je gnala, da nese kmetu pomoč, delavski družini kruha. V njegovem srcu je vse življenje trepetal Kristusov klic: »Ljudstvo se mi smili!« Petindvajset let je vztrajno in krepko delal, da se naši kmečki domovi utrdijo in da dobijo ljudje kruha na domači zemlji. Že se dvigajo veliki spomeniki njegovega dela: Posojilnice, cpekarna, drevesnica in druge ljudske ustanove, ki jih je pomagal ustvariti. Med vami, ki stojite krog njegovega groba, je mnogo mož, ki ste žive priče, koliko dela in žrtve je pokojnik doprinesel, da zasijejo Notranjski lepši dnevi.

Zvest narodu.

Doktor Kržišnik je bil zvest bojevnik za pravice slovenskega naroda, ker je bil katoličan. Prepričan je bil, da so te pravice svete in veljavne, ker so globoko zakoreninjene v božjem zakonu. Zastava, ki jo je nosil pred notranjskim ljudstvom je bila zastava velikih slovanskih prosvetiteljev, svetih bratov Cirila in Metoda. Na tem svetem praporju našega rodu blesti znamenje križa, zmagovito znamenje življenja. Narod, ki v to znamenje veruje, ne bo omagal nikoli. Tako nas je dr. Kržišnik učil, za to načelo je živel in trpel.

Slovo.

To veliko in plemenito srce, to katoliško in slovensko srce ne bi je več. Roke, ki so krepko dvigale zastavo, so omahnile. Potrti se sklanjamo h grobu.

Ob odprtega groba pa dvignimo oči v višavo, h edinemu Gospodarju sveta, pred katerim stoji, kot upamo, gospod dekan z bogato žetvijo svojega dela na rokah. Pošljimo mu zadnji slovesen pozdrav: Imenu Jožefa Kržišnika ohranimo časten spomin, velikim načelom, za katere je živel in delal, ohranimo trdno zvestobo!«

Besede zastopnika krščanskih organizacij so živo ganile poslušavce.

Končno se je od pokojnika v kratkih besedah poslovil poslanec dr. Wilfan. Poudarjal je vrline, ki so dičile pokojnika kot duhovnika in človeka. Kruta smrt je ugrabila junaški četi slovenskih duhovnikov odličnega člena, narodu pa zvestega delavca.

Množice so se začele razhajati. S seboj so nesle z groba spomin na vrlega moža, ki je dal vse svoje bogate talente, svoje zdravje in ves ogenj svojega srca za to,

da poveleča in posveti notranjsko ljudstvo. Mem množicami je šel glas: Umrl je ubog, nič ni zapustil. To je najlepši dokaz, da je živel samo za slavo božjo in za blagor ljudstva.

Nov prevod

«Edinost» je dne 7. januarja t. l. naznanila, da je izšel »Dekameron« v slovenskem prevodu, ki ga je oskrbel dr. Andrej Budal. V svojem reklamnem naznanilu pravi med drugim, da spada ta knjiga med najznamenitejše v svetovnem slovstvu in da je prestavljena v vse jezike sveta. Samo v zadnjih dveh stoletjih, da je izšla v več kot tisoč različnih izdajah in več milijonih izvodov. V vseh časih in pri vseh narodih da je vzbudila ta knjiga ogromno zanimanje.

Kaj je torej ta »Dekameron«? To je knjiga, ki jo je spisal v 14. stoletju italijanski pisatelj Giovanni Boccaccio. Obsega 100 novel to je privovedk. S to knjigo je Boccaccio pravzaprav ustvaril italijansko prozo, ker je pisana v lepem, čistem in dovršenem jeziku. Zaradi tega ima za italijanski jezik in slovstvo pomen, a samo za italijanski jezik. Ni pa bila radi tega prevedena »v vse jezike sveta« (!!), ampak radi vsebine. In kaj je vsebina te knjige? Mnogo teh pripovedk je skrajno nenravnih, poltenih, v pravem pomenu besede nesramnih. Greh nečistovanja se opisuje ogabno natančno; daje se k izvrševanju tega greha vspodbuda. Zato je ta knjiga do skrajnosti pohujšljiva, kakor morda nobena druga ne. »Edinost« pravi: Dekameron je knjiga le za odrasle. No, za katere odrasle? Seveda, ravno za odrasle je nad vse pohujšljiva. Za 70 letnega starca ravnotako, kakor za 25 letnega fanta ali dekle. Kajti v vsakem bravecu mora vzbujati nenravne misli in nagnjenje. Ta knjiga je po svoji vsebini in načinu pripovedovanja in opisovanja pravi evangelij pohote in nečistosti. Kakor je šla v milijonih izvodov med različne narode, tako je tudi povzročila na milijone in milijone grehov te vrste. Če bi Dekameron imel drugačno, recimo versko in нравstveno vzgojno vsebino, pa bi bil pisan še v dovršenem jeziku in slogu, ne bi v vseh časih in pri vseh narodih vzbudil »ogromnega zanimanja« in ne bi spadal med najznamenitejše knjige v svetovni literaturi. Saj bralci v vseh prestavah te knjige ne občudujejo dovršenosti italijanskega jezika, ampak se naslajajo le na njeni drzni vsebini.

Dva dni potem, ko je »Edinost« objavila reklamno naznanilo o Dekameronu, je prinesla na uvodnem mestu pridigo o »moralnem zdravju, podlagi pravega življenja«. Tu piše med drugim, da se pregreši proti zakonom morale tudi tisti, ki ne ureja svojega življenja v skladu z zakoni нравstvenosti, in kliče na koncu: skrbite za moralno zdravje ljudstva! Človek res ne ve, kaj bi rekel. Dekameron, ki dela zanj reklamo, pa bo med našim ljudstvom podiral moralno zdravje, ker ga bo zavajal v protinравstveno življenje. Zares, nesrečen narod! Veliki prijatelji malih narodov so naš mali narod razkosali in razmrevarihi, da komaj še životari, pa pridejo še domači »rodoljubi«, ki ga duhovno in telesno zastrupljajo z ničvrednimi knjigami. Nujno potrebno je, da vsi tisti, ki žele, da se naš mali narod še ohrani, organizirajo sistematičen bojkot Budalovemu prevodu. V to so poklicani v prvi vrsti dijaki. Kajti dijaki so vedno bili izmed gorečih najbolj goreči za narodov blagor in njeno rast. Drugače bo Budalova knjiga ravno med dijaštvom podirala moralno zdravje najprej in najbolj in mu bo ubijala vse lepe in plemenite ideale. Bojkot torej Budalovemu prevodu, bojkot vsem razprodajalcem tega dela in vsem ki delajo zanj reklamo in priporočilo! Skrbite za moralno zdravje ljudstva!

Eden, ki je bil doslej naročnik »Edinosti«, odslej pa ne več.

Kaj nam z dežele pišejo

SEZANA.

Kakor smo že poročali, obstoja pri nas že tretje leto Legin otroški vrtec. Ob pričetku je vladalo za to reč veliko zanimanje med tujci in tudi med nekimi bivšimi narodnjaki. Nekdanji komisar Rumer je celo nameraval ubožno hišo obrniti v ta namen. Dva tukajšna gospoda, katera sicer nista naše krvi, sta ga poučila, da je pokojni Ostertag zapustil hišo in imetje za siromake, ne za kakšne poljubne namene. Po dolgem trudu so našli prostore za vrtec v sezanski ljudski šoli. Potem so začeli nekdanji avstrijaši hoditi od hiše do hiše na agitacijo. Obetali so celo, da se bodo v vrtec otroci učili tudi slovenščine. Prvi je poslal noter otroke neki hoh-narodnjak, drugi neki pristni Sicilijanec iz Avberja; sledilo je par komunistov in skrbnih mamic. Vrtec obiskuje sedaj nekaj čez 20 otrok. Gospoda je s tem uspehom zaenkrat zadovoljna. — Meseca novembra se je po prizadevanju narodnjaka Šmuka, ustanovil fašistiški sindikat za krčmarje, trgovce in obrtnike. V predsedstvu je tudi cav. Lodovico Mohorca.

NABREŽINA.

Za božične praznike je delo v kamnolomih večinoma počivalo. Zato pa so po praznikih toliko bolj pridno delali in kamene dvigali. Zlasti ko je bilo tako krasno pomladansko in toplo vreme. V torek zjutraj 12. januarja se je kar naenkrat vreme zasukalo. Bilo je do osem stopinj mraza. Silno mnogo kamenja je vsled mraza popokalo. Nekateri cenijo škodo na stotisoče lir!

S PIVKE.

Pivka je obmejna italijanska pokrajina od Knežaka do Postojne. Ugibljejo, zakaj se dežela tako imenuje. Eni pravijo da zato, ker je pivška zemlja vedno žeja kot goba in vso vodo sproti popije. Drugi po svetu imajo studence, potoke, reke in jezera. Pri nas na Pivki tudi izvirajo studenci in potoki in imamo jezera; pa samo toliko časa, dokler dežuje; ko neha deževati, že začne zemlja piti vodo in v par tednih jo popije vso, da nam ostane samo še umazana in smrdljiva voda v kapnicah. Drugi, bolj hudomušni, pa pravijo, da ima Pivka ime ne samo po zemlji, ampak tudi po ljudeh, ki so podobni svoji zemlji in z veseljem popijejo vso črno ali rumeno pobarvano vodo, kolikor se je zvozi k nam iz Istre(?) in ki je krščena na ime «Vino».

Pa začnimo od kraja s popisovanjem Pivške doline. Če greš iz Knežaka mimo Koritnic na hrib, kjer samuje cerkva sv. Jeromana, jo pregledaš močno vso. Pod nogami imaš lepo Knežko faro. Skoro v vsaki hiši, gotovo v vsaki drugi, najdeš dober časopis, svetni ali pobožen, ali obojnega. Malo dalje od Knežaka se sveti vas Zagorska, znana po svojih zagorskih zvonovih. Nekdaj so bili ti zvonovi znani, da «zagorski zvonovi prav milo pojo»; konec lanskega leta so postali ti zvonovi znani iz časopisov po naši domovini, ker so jih baje kupili zagorski naprednjaki in svobodomiselci. Pa ni res tako hudo, kot se piše. Vas Zagorska jih ima pač nekaj, ki imajo usta velika bolj kot polovico Zagorcev, morda tudi popijejo več kot polovica drugih Zagorcev; večina Zagorcev pa je dobra, morda še predobra, ker mirno prenaša, da jo takle «nafajhtan» hujskač poriva, kamor se mu ljubi.

Čez Zagorsko ti plava pogled dalje v St. Petersko občino. Razlikuje se od prejšnjih dveh po tem, da ima že več let italijanskega komisarja in bolj mastne doklade. Po časopisih je zaslovela zadnji mesec zaradi volkov. Se hujše govorice kot o ruskih volkovih, so v decembru krožile o pivških. Marsikateri psiček, ki je šel zjutraj z gospodarjem v gozd, je postal točna pečenka za volčji želodec. V Radohovo vas so prišli volkovi baje na dvorišča in požrli več psov; na Preštranku, železniški postaji pri Slavini,

so delavci bežali pred volkovi in se zaklenili na postajo; v neki čuvajnici blizu Postojne so volčje oblegali železniškega čuvaja, da so mu morali iz Postojne s puškami na pomoč; nekega Trnjana so volkovi, kot se je splošno govorilo, celo raztrgali in požrli, da ni ostalo od njega drugega kot čevlji in to, kar je bilo v čevljih. Ubogi mož pa se je vendar zjutraj zdrav in vesel zbudil ne v volčjem želodcu, ampak v svoji postelji.

Tudi po divjačini je zaslovela pivška dolina. Že novembra se je klatila tod čreda divjih prašičev in naredila precej škode. Nato so prišli jeleni in srne. St. Peterski lovci so dva jelena ubili četrt ure od vasi Palče, štirje pa so jim ušli. Tudi drugi lovci so «cupihnili» nekaj jelenčkov in srnjakov. Uboge zajce pa lovi ali na zadrge ali s kako zarjavelo puško uboga lovska para, pivški raubšic.

Na Novega leta dan je tudi našo Pivko dobro potreslo, da so se vse hiše majale. Gostilničarjem je potres napravil občutno škodo, ker so se vse gostilne namah izpraznile. Marsikaka lira je šla za cukur in kofe, mesto da bi romala v gostilničarjev žep. Pivške ženske so ob potresu iznašle novo molitev, katera naj bi prišla tudi v litanije: Da bi vse oštarije vsako nedeljo večer že ob sedmih prav pošteno pretreslo! «Prosimo te, usliši nas», bi odgovarjali kot pri drugih litanijah. Moškim bi šlo malo nerodno iz ust, toliko bolj korajžno pa ženam, sestram in otrokom, ker bi tako oče ali brat nedeljo večer preživel v ljubem domačem krogu, med družino, ki ga srčno ljubi, ki se ga pa tako boji če v nedeljo o polnoči pijan in s kletvijo v ustih prikolovrati v domačo hišo.

Iz HERPELJ.

Dne 22. t. m. smo pokopali tukaj gosp. Štefana Šiškovca. G. Šiškoč je bil 39 let učitelj v Herpeljah, skoro cel čas svojega učiteljevanja. To je bila markantna oseba; že njegova postava sama je oznanjevala nenavadnega moža. To je bil učitelj strega kova - poštenega, iskrenega. Vedno in povsod je pomagal ljudstvu, med katerim je živel. Vse gospodarske organizacije, vse dobrodelne ustanove — povsod je bil on zraven. Najbolj mu pa mora biti hvaležna vas, da je pripomogel do zgradbe tako krasne šole. Njegov pogreb je pričal, kako je bil priljubljen. Petje, godba, 10 vencev, zastopstva duhovnikov, učiteljev, požarne brambe, izobr. društev, občine in velikanška množica ljudstva. Ginljiv je bil poslovičen govor pred šolo, v srce je šlo še onih pet govorov na grobu, lepe so bile nagrobnice, a do solz me je ganila pesem otrok pri odprtem grobu... Žal nam je vsem po možu, ki je toliko delal, delal pa z ljubeznijo in veseljem, pa tudi dosti pretrpel od svoje bolezni, ki ga je mučila okoli 20 let, trpel tudi duševno; po zgubi svojega sina v vojski in po krivicah, ki so se godile učiteljsstvu in šoli. Srce pa nam krvavi, ko vidimo, da imamo vedno manj takih učiteljev.

HLEVNİK v Brdih.

Iz naše vasi gotovo še ni bilo dopisa v «Malem listu». Smo v strani in malo nas je; komaj 15 številke šteje naša vas. In vendar smo v enem mesecu imeli tri mrlice. Dne 10. decembra 1925. je umrla Marija Skubin s št. 8., v starosti 88 let, na novo leto Jožefa Sirk, stara 34 let, št. 7., na 9. januarja t. m. pa Jožef Zuljan s št. 1 star 92 let. Vsem trem, ki so pošteno živeli na svetu, želimo mir in pokoj v večnosti. Prva je bila najstarejša žena, zadnji pa najstarejši mož v gradenski duhovniji, kamor spada naša vas. Zanimivo je to, da je kot 84 leten starček še nosil mrliča iz Hlevnika na gradensko pokopališče. Kaj se to pravi, ve tisti, ki pozna naše težke klance. Ob svoji smrti je imel še tako zdrave in močne zobe, da bi ga lahko zanje zavidal marsikak 20-leten mladenci. Jožefa Sirk, žena A. lojzija Sirk, ki je umrla v cvetu mladosti, je bila hči znanega in uglednega

krščanskega moža Martina Kabaja iz Belega; pred petimi leti je umrl on, sedaj mu je sledila hči. Kakor mnogim je tudi njej vojska uničila zdravje in po dolgih letih trpljenja tudi življenje. Na njeni zadnji poti jo je spremljala ogromna množica ljudi, ki so prihitali od vseh strani. Pokojna je bila kot dekle zvesta in marljiva članica gradenske Marijine Družbe. Družbeno svetinjo je skrbno hranila in pred smrtjo je izrazila željo, naj se ji položi na prsi, ko bo ležala na mrtvaškem odru in z njo pokoplje. Težko obiskanim družinam Sirk iz Hlevnika in Kabaj iz Belega izrekamo iskreno sožalje!

Hud mraz je bil tudi pri nas. Najhujše je bilo v sredo 13. t. m. ko smo imeli 9 stopinj C mraza. Takega mraza mlajši rod ne pomni. Bojimo se škode pri trtah, posebno tam, kjer so bile pred kratkem okopane.

ŠKRBINA.

Tekoče leto smo dobili nove zvonove, ki so prinesli novo življenje in veselje. Za božične praznike se je oglašil tudi nov mešani zbor cerkvenih pevcev. Čast g. pevovodju in celemu zboru. Želimo, da pogumno napreduje. Občinar.

Darovi za «Mali list». Sismond Josip daruje 5 lir, Franc K. 2 lir; Jožef Vižintin 5 lir z bodrilno željo, da bi «Mali list» še nadalje vztrajal v borbi za socialne in narodne pravice našega ljudstva proti narodnim nasprotnikom in zoper oderuhe ubogih ljudi. Permè - Trst 5 lir, C. Drobnak - Trst 5 lir, J. Vidav, žup. upr. - Podgrad 10 lir, M. Sancin - Dolina 7 5 lir, I. Furlan - Črnotiče 2 lir. — Prisrčna zahvala za darove. «Mali list» potrebuje še dosti takih požrtvalnih rojakov, da bo vztrajal in se širil.

MALI OGLASI

KUPUJEMO in plačamo po najvišjih cenah drva za kurjavo, oglje, hrastove in bukovne hlode, suhe gobe, med, mleko, jajca, maslo itd. — Kmetijsko-trgovsko društvo — Trst, via Raffineria 4.

PRSI SIRUP izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim in influenci, za odrasle in otroke. — Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

REVMASAN, (tekočina ali mazilo) uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih in križu in proti revmu. — Izdeluje Lekarna «Pri Odrešeniku» — Il. Bistrica.

DOBER SVET JE ZLATA VREDEN. Proti slabosti in bolečinam v želodcu, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, in zaprtju uživajte «GASTRIN» — Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrda Gastone Dolinar, Trst — Via Uno Polonio 5.

ETERNIT

je najboljši za kritje streh
A. JANACH & C.
ZALOGA: Trieste - Trst (12)
Via Milano št. 12 (pri veliki pošti)
V zalogi ima tudi cevi za vodovode in straništa.
JAMSTVO ZA VEČ LET. Tel. 22-42.

Dr. R. Zaletel

Zdravnik za kirurške in ženske bolezni, sprejema od 8-12 ure
dop. in od 2-4 ure popoldne
v Kozleku, Il. Bistrica

Zobozdravniški ambulatorij

TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19 ure

ljudske cene.

Jugoslovanski Semenski Krumpir

Prispel bo v Italijo v dobi od 15. februarja do 31. marca t. l. Cena na debelo bo 80 do 85 L. za 100 kg, na drobno pa 85 do 90 L. franko Gorica.

Ker je dovoljena za uvoz samo omejena količina krompirja, naj ga kmetovalci takoj naroče pri

«Zadružni Zvezi v Gorici»
Corso Verdi 37.

Privatna klinika

D. Cicero

v Postojni

izvršujejo se vse kirurške in notranje operacije
vsa električna zdravljenja
Žarki X.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

NOVA TRGOVINA
ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Pesce 4
Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.
Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

Röntgenološki zavod

PRINARIJA
dr. A. de Fiori
v Gorici
Corso Vittorio Em. III. 14
Sprejema od 9-12 in od 2-4

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre 11

Brzjavni naslov: Bancalubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:

GORIZIA, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, N. Sad, Pula, Sarajevo, Split.

Centrala v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni sklad: 80.000.000 dinarjev

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune v lirah in v dinarjih po dogovoru najboljše - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9^{1/2} do 12.30 in od 14^{1/2} do 16 ure.

GOSPODARSTVO

Čuden slučaj mister Francisa M.

Pod naslovom «Kam jadra ameriški kapitalizem?» napisal je g. France Magajna v «Edinosti» dva dolga članka, ki nam razlagata «demokratizacijo kapitala» in nas uboge nevedneže poučujeta, da «je kapitalist vsak, ki ima kaj investiranega v industriji». Krasno! Kaj ne?

Hvala Bogu, da je Krištof Kolumb odkril Ameriko, ker sicer bi bržkone nikoli ne prišli do te velike ameriške modrosti. Kupimo si torej vsak vsaj po eno akcijo (najbolje od kake ameriške industrijske družbe) in kar čez noč bomo vsi kapitalisti. Vsi bomo potem dobro živeli; razredne, socialne, strankarske in vse druge borbe bodo prenehale (le nogometne borbe si bomo ohranili za zabavo in kratek čas), ker proti komu se bomo vendar borili, ako bomo vsi kapitalisti? Kaj nas briga brezposelnost, ako imamo akcijo v žepu? Kaj prejemajmo dohodki, kaj neznosna draginja? Naša akcija nam bo prinašala 10 morda celo 20 tisoč letnih dohodkov, kar je menda več nego dovolj za največjo družino in najrazkošnejše življenje z avtomobilom in soferjem vred. Morda se da s temi dohodki kupiti celo vilo v Nici za pozimi in vilo v Švici za poleti.

Pa pustimo ameriško modrost ameriškim profesorjem in poskusimo začetni enkrat misliti z lastnimi slovenskimi možgani. Mi sicer res najrajši mislimo z možgani, ki si jih za silo izposojamo pri raznih nemških, francoskih, angleških in celo japonskih profesorjih in šarlatanih, vendar se jaz nikakor ne morem osvoboditi pregrešne misli, da postanemo resnično narodni še le tedaj, ko ne bomo le slovenski govorili in peli (kaj ne, gospoda pri «Edinosti?»), temveč ko bomo začeli po slovensko tudi misliti!

Kaj naj bi bila ta čudna stvar, ki nam jo gospod F. M. in njegov ameriški profesor Carver ponujata pod imenom «demokratizacije kapitala»? Po gospodu Magajna je «demokratizacija kapitala» to, «da se kapital drobi in da prehaja polagoma v roke tisočev, stotisočev in milijonov ljudi», oziroma v tem, da «se je kapital začel razlivati na vse strani». O prvem prihodnjem naliču bo bržkone preplaval tudi Vremsko dolino, samo bati se je, da bo po Reki zopet odtekel v Jadransko morje in od tam po morju v Ameriko, v železne blagajne tamošnjih milijardarjev, odkoder bo nekoliko kapelj priurijalo tudi v žepu slavnega profesorja Carverja in drugih podobnih profesorjev, da bodo po časopisih lažje zagovarjali svoje gospodarje.

V resnici stoji vsa ta stvar ravno narobe. Proces, ki se sedaj vrši v kapitalizmu in o katerem misli gospod Magajna, da ga je odkril njegov slavn profesor Carver, ni prav nikaka «tiha nekrvava revolucija» pod imenom «demokratizacije kapitala», temveč čisto navadna in Evropi že vrbem davno znana «koncentracija kapitala». Kapital se namreč prav nič ne «razliva na vse strani», temveč se od vseh strani steka v roke velekapitalistov; on ne «prehaja v roke tisočev, stotisočev in milijonov», temveč narobe iz rok milijonov v roke počlega števila velekapitalistov. To čutijo in začenjajo pojmovati danes vedno večje množice ljudi, razun tistih ameriških in evropskih profesorjev, ki imajo svoje korist od tega, da vso to stvar razumevajo narobe! Prodajanje akcij delavcem in sploh širokim ljudskim slojem je le nov, zelo uspešen način zbiranja vedno ogromnejših kapitalov v rokah velekapitalistov. Kapitalisti prodajajo vendar delavcem akcije za denar! Ako prodajo kapitalisti delavcem en milijon akcij po 50 dolarjev, dobili so poslednji velik kup papirja, kapitalisti pa 50 milijonov dolarjev. Na

ta način je torej prišlo za 50 milijonov novega kapitala v roke kapitalistov; to pač ni «razlivanje kapitala na vse strani»!

Drago Godina.

Steklarna v Kanfanaru.

Znano je, da Istra ni brez rudniškega bogastva. V dolini Raše se koplje dober premog. Po raznih krajih se dobiva boksit, ruda, katere služi za dobavo aluminija. Istra ima tudi izvrsten kamen, kateri se lahko meri z nabrežinskimi. Istra pa ima tudi veliko naravno zalogo kremenčevega peska, kateri se rabi za steklo. Ta pesek ima celo 99% kremenčeve kisline. Po dobroti presega celo francosko blago, katero uporabljajo italijanske steklarne. Pod avstrijsko vladno ni mogla Istra konkurirati s češkim steklom, zato je pesek ležal brez hasni. V starih časih pa so Benečani zelo uporabljali istrski pesek. Sedaj ko je Češka ločena od Italije po carinskih mejah, je za razvoj steklarstva v Istri najugodnejši trenotek. Kremenčev pesek bi se lahko vozil v razne italijanske tovarne, ako bi državna železnica znižala vozne tarife. Dosedaj se to ni zgodilo. Zato pride stari tovarnam ceneje francoski pesek kakor istrski.

Najbolje pa bi bilo, ako bi se kar v Istri sami ustanovila steklarna, katere bi imela pri rokah pesek. Zares slišimo v zadnjem času, da so se združili neki istrski Italijani in začeli snovati tovarno za steklo. Tovarna bi stala v Kanfanaru, kjer se železnica odcepi v Rovinj. Od tam je tudi blizu v Limsko drago, kjer bi se lahko blago nakladalo na jadrnice in odvažalo po morju okrog po svetu. Za začetek bi tovarna imela 48 delavcev, kasneje pa bi se vedno bolj razširila. Tako bi Istra dobila nov vir dohodkov.

Borza in špekulacija. Za vzgled, kako na borzi cene rastejo in padajo, navedimo delnice tržaške «Splošne zavarovalnice» (Assicurazioni Generali). Ob začetku leta 1925. je stala ena delnica 13 tisoč lir, koncem februarja 18 tisoč, v aprilu 10 tisoč, v maju 14 tisoč, v septembru 6 tisoč, ob koncu leta 1925. pa 7.500. Njena prvotna (imenska) vrednost pa je samo 500 lir.

Cene v Trstu na debelo 26. jan. Pomaranče 80-150, mandarin 150-400, limone (zabojčki) 32-38, jabolka 120-400, orehi 400-440, suhe slive 400-570. Krompir 80190, zelje v glavah 100, karfioli 150-200, verzote (ohrovt) 60-120, kislo zelje 130-160, česen 300-500, čebula 100-120, solata 140-300, motovilec 500-550, radič 480-540, rdeči radič 270-600.

Stab. Tip. S. Spazzal - Trieste, C. C. I. 7469

Primarij kirurg sanatorija
Villa S. Giusto in občinske
bolnišnice v GORICI

Dr. LOJZE SUSSIG,

prej asistent na dunajski vseučilišni
kliniki profesorja Hohenegga, sprejema
vsak delavnik od 2-3 popoldne
Corso Verdi 21-II, telefon šte. 196.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

specijalist

za zobne in ustne bolezni
sprejema

v Gorici na Travniku št. 5, II.

od 9-12 in od 3-5

Zobozdravniški ambulatorij
Dr. CICERO - Postojna
sprejema vsak dan od 9-12; 14-18

Vsa dela zajamčena in po
ljudskih cenah.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po
najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

JAKOB ŠULIGOJ

Prvi in edini slovenski
urar in zlatar v

GORICI
Gosposka ulica 19

Priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst ur, zlatnine
in srebrnine, vse po nizkih cenah.

ALOJZI POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Pro-
daja, kupuje, popravlja vsakovrstne
predmete. — Korist vsakega je, da
se prepriča o cenah.

Kdor rabi

Pohištvo, šivalne stroje Singer
in druge potrebščine za stanovanje
naj si ogleda zalogo pohištva

G. BREINER

= TRNOVO =

pri Bistrici in OPATIJA, predno
kupi kje drugje.

ALI PODPIRATE DOMACA POD-
JETJA, DOMAČE TRGOVINE I
OBRTNIKE?

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetiljo

Trst **via Caprin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

KADAR KUPUJEŠ ČEVLJE
MISLI NA VSE:

- 1.) da bo zdravo za nogo,
- 2.) da bo elegantno,
- 3.) da bo trdno,
- 4.) da bo cena primerna.

FORCESSIN TE ZADOVOLJI
V VSEH TOČKAH.

**Slovenci! Ku-
pujte samo pri
FORCESSINU!**

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gosposka ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice

od prav preprostih do najbolj razkošnih

bodisi za obednice

Cene zmerne!

Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

Delo trdno!

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

Predno prodaste

KOŽE

Kun, lisic, vider, divjih koz in
druge divjačine, kakor tudi doma-
čih živali, vprašajte za ceno.

Franc Stres, Kobarič

Zaloga usnja in raznovrstnega
obuvala, na drobno in na debelo.
Blago prvovrstno; cene take, da se
ni bati konkurence.

Zadružna tiskarna.

GORICA, VRH PLACUTE, 18.

Tiska za urade, zasebnike in
društva od najbolj priprostega
do najfinjšega naročila.

Medmestni telefon šte. 253.

Zobozdravnik

Dr. D. Sardoč

specijalist za ustne in zobne
bolezni perlekcijoniran na
dunajski kliniki

JE ODPRL SVOJ AMBULATORIJ

V TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I.
(Prej Via S. Giovanni)

ter ordinira
od 9-12 in od 3-7.

Najvišje cene
plačujem za

KOŽE

kun, zlatice, lisic

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric,
krtoč, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljatve po pošti